

Littafin Daniyel - Lamba Hamsin da Biyar

Bayyana Yadadden Tsarin Annabci: Wahayin Jibrilu ga Daniyel

Jeff Pippenger

2024-01-19

Jibrilu ya zo wurin Daniyel bayan ya riga ya fahimci shekaru saba'in na bautar talala na annabcin Irmiya, da kuma rantsuwa da la'anar Musa.

A shekara ta fari ta mulkinsa, ni Daniyel na gane ta cikin littattafai yawan shekarun da maganar Ubangiji ta zo wa annabi Irmiya a kansu, cewa zai cika shekaru saba'in a cikin kufaitar Urushalima.... Hakika, dukan Isra'ila sun karya dokarka, har ma da juyewa baya, domin kada su yi biyayya ga muryarka; sabili da haka la'ana ta zuba a kanmu, da kuma rantsuwar da aka rubuta cikin dokar Musa bawan Allah, domin mun yi masa zunubi. Ya kuma tabbatar da maganganunsa da ya fada a kanmu, da kuma a kan alƙalanmu waɗanda suka yi mana shari'a, ta wurin kawo mana babban masifa; gama a ƙarƙashin dukan sammai ba a taɓa yin abin da aka yi wa Urushalima ba. Kamar yadda aka rubuta cikin dokar Musa, dukan wannan masifa ta zo a kanmu; duk da haka ba mu kai addu'armu gaban Ubangiji Allahnmu ba, domin mu juya daga mugayen ayyukanmu, mu kuma fahimci gaskiyarka. Saboda haka Ubangiji ya tsare kan wannan masifa, ya kuwa kawo ta a kanmu; gama Ubangiji Allahnmu mai adalci ne cikin dukan ayyukansa da yake yi: domin ba mu yi biyayya ga muryarsa ba. Daniyel 9:2, 11–14.

Kalmar da Daniyel ya yi amfani da ita wadda aka fassara da “rantsuwa,” ita ce kalmar nan ɗaya da Musa ya yi amfani da ita wadda aka fassara da “sau bakwai,” a cikin Littafin Firistoci sura ta ashirin da shida. 'Yar'uwa White ta sanar da mu cewa a sura ta tara, Daniyel yana neman ya fahimci dangantakar da ke tsakanin lokacin Yeremiya na shekaru saba'in da kuma lokacin shekaru dubu biyu da ɗari uku. A sura ta takwas an umurci Jibra'ilu ya sa Daniyel ya fahimci wahayin kwana dubu biyu da ɗari uku, kuma Jibra'ilu yana kammala aikinsa sa'ad da ya dawo a sura ta tara, ya kuma sanar da Daniyel ya rarrabe a zuciyarsa wahayoyi biyu waɗanda suka kasance jigon surori na bakwai, takwas, har ma da tara. Waɗannan wahayoyi biyu su ne jigon “ƙaruwar sani” da aka warware hatiminsa a shekara ta 1798.

Shekaru saba'in na Irmiya da “la'anar” Musa duka biyun alamomi ne na “sau bakwai,” kamar yadda “rantsuwar” Musa ta wakilta, amma Jibra'ilu zai gabatar da rarrabuwar lokacin shekaru dubu biyu da ɗari uku. Za a iya raba shi daidai ne kawai sa'ad da aka raba dangantakar wahayin (“chazon”) na tattakawa ƙarƙashi, da wahayin (“mareh”) na bayyanarwa, daidai. Jibra'ilu ya fara ne da bayyana cewa an ba Yahudawa wani lokacin gwaji na shekaru ɗari huɗu da casa'in. Wannan lokacin shi ne daidai da lokacin shekaru ɗari huɗu da casa'in na tawaye wanda ya haifar da shekaru saba'in na bauta.

Kalmar “ƙaddara” a aya ta ashirin da huɗu tana nuni ga lokacin daga fitowar umarni na uku a shekara ta 457 K.H., har zuwa jifan Istifanus da duwatsu a shekara ta 34 B.H., amma kalmar “ƙaddara” a ayoyi na ashirin da shida da ashirin da bakwai tana bayyana ikon hallakarwa na arna

da na papanci.

Kuma bayan makonni sittin da biyu za a yanke Almasihu, amma ba domin kansa ba; kuma mutanen yariman da zai zo za su hallaka birnin da Wuri Mai Tsarki; karshensa kuma zai kasance da ambaliya, har zuwa karshen yaƙi an kaddara kufai. Kuma zai tabbatar da alkawari tare da mutane da yawa har mako guda ɗaya; kuma a tsakiyar makon zai sa hadaya da baiko su daina, kuma saboda yaduwar abubuwan ƙyama zai mai da shi kufai, har ma zuwa ga cikawa, abin da aka kaddara kuma za a zubar a kan kufai. Daniyel 9:26, 27.

Jibrilu ya sanar da Daniyel cewa “bayan” an “yanke” “Almasihu,” “mutanen sarkin da zai zo za su hallaka birnin da Wuri Mai Tsarki.” Roma arna ta hallaka “birnin da Wuri Mai Tsarki” a cikin kewaye da ya ɗauki daidai shekara uku da rabi daga shekara ta 66 zuwa 70 A.Z. Jibrilu ya bayyana cewa “karshen yaƙin” zai kasance “da ambaliya,” kuma cewa yaƙin zai ƙunshi “hallaka-hallaka.” Yaƙin da aka aiwatar a kan Urushalima da Wuri Mai Tsarki shi ne tattakewar da arna da kuma papanci suka aiwatar. Ƙarfin arna da zai hallaka Urushalima a farkon al’amari shi ne Babila, amma ƙarfin arna da zai hallaka ta bayan an gicciye Almasihu shi ne Roma arna. Amma yaƙin da aka yi wa Wuri Mai Tsarki da rundunar sammai ya kasance an aiwatar da shi ne ta hannun ƙarfi biyu masu hallakarwa, kuma na biyun waɗannan ƙarfi biyu masu hallakarwa a cikin Nassosi shi ne papanci.

Paparoma ita ce ikon da aka wakilta a matsayin “bulalar da ke ambaliya,” ita ce ikon da ke cikin aya ta arba’in na Daniyel goma sha ɗaya, wanda “ya yi ambaliya, ya kuma ratsa.” Murkushe Urushalima da ya fara da Babila, ya kuma ci gaba da al’ummar baƙin ƙarfe wadda ta yi magana da maganganu masu duhu kamar yadda Musa ya wakilta a cikin Kubawar Shari’a, sai paparoma ta biyo baya. Har zuwa karshen murkushewar, an “kaddara” “halaka.” A aya ta ashirin da bakwai, Almasihu ya tabbatar da alkawarin da mutane da yawa har tsawon mako guda. A tsakiyar wannan makon, tsarin hadayu na duniya zai ƙare, yayin da Almasihu ya fara hidimarsa ta babban firist a cikin Wuri Mai Tsarki a sama. Saboda rashin biyayyar Yahudawa a lokacin jarabawar da aka yanke musu, Wuri Mai Tsarki da birnin kuma za a sake mai da su kufai.

Ayarmar ta ce, “saboda yaduwar abubuwan ƙyama zai mai da ita kufai, har zuwa cika ƙarshe, kuma abin da aka kaddara za a zuba a kan mai kufaici.” Sa’ad da Yahudawa suka cika ƙoƙon lokacinsu na jarabawa har ya kai baki, birnin da Wuri Mai Tsarki za su kasance kufai har zuwa karshen yaƙi. A “cika ƙarshe” ta tattakewar a shekara ta 1798, an riga an “kaddara” cewa papanci zai karɓi mummunan rauni. Sa’an nan kuma birnin da Wuri Mai Tsarki za a maido da su, a kuma sāke gina su, kamar yadda aka misalta sa’ad da Yahudawa suka fito daga Babila ta zahiri ƙarƙashin umarni uku.

Har zuwa cika wannan yaƙi, Urushalima za ta ci gaba da kasancewa ana tattaka ta ƙarƙashin ikon papanci. Lokutan annabci da suka ƙunshi rarrababbun zamanai a cikin shekaru dubu biyu da ɗari uku ba za a iya fahimtarsu daidai ba sai an fahimci dangantakar da ke tsakanin wahayin tattaka ƙasa na shekaru saba’in da wahayin mayar da Wuri Mai Tsarki da rundunar Allah. Kin karɓar wahayin warwatsuwar la’anar Musa daidai yake da ƙin karɓar wahayin tarawa. Wahayin shekaru saba’in shi ne wahayin warwatsuwa. Wahayin shekaru dubu biyu da ɗari uku kuwa shi ne wahayin

tarawa. Wahayin shekaru saba'in shi ne wahayin "chazon" na warwatsuwa, kuma wahayin shekaru dubu biyu da dari uku shi ne wahayin "mareh" na tarawa.

Saboda haka abin da Allah ya hada tare, kada mutum ya raba. Markus 10:9.

An hada wadannan ru'uyoyi biyu tare ta hanyar annabci, kuma kin amincewa da daya, kin amincewa da su duka ne. Wannan gaskiya tana bayyana cewa, duk da iƙirarin Adventism cewa suna riƙe annabcin shekaru dubu biyu da dari uku, sun ƙi ginshikin tsakiyar Adventism, kamar yadda lalle suka ƙi "sau bakwai" a shekara ta 1863. Ashe, Yahudawa ba su yi iƙirarin kiyaye dokar Allah ba? Ashe, Isra'ila ta dā ba ta yi iƙirarin jiran Almasihu ba? Iƙirari ba shi da wani amfani idan bai riƙe Maganar Allah ba.

A ƙarshe Milleriyawa suka tantance ranar 22 ga Oktoba, 1844, a matsayin ƙarshen lokacin kwanaki dubu biyu da dari uku, amma fahimtarsu ta kasance mai iyaka. Sai bayan babban baƙin ciki ne haske ya zo game da Wuri Mai Tsarki na sama da bayyanuwar Almasihu a Wuri Mafi Tsarki a wannan rana. Sai bayan wannan rana ne suka ga saƙon mala'ika na uku da kuma dokar Allah.

Ubangiji ya yi nufin ƙara hasken annabci da ke da alaƙa da shekaru dubu biyu da dari uku, kuma a cikin 1856, ya buɗe ƙofa zuwa ƙarin haske, amma a cikin shekaru bakwai masu biye, Adventism ya rufe wannan ƙofa. Sai bayan 11 ga Satumba, 2001 ne Ubangiji ya jagoranci masu nazarin annabci su koma ga rubuce-rubucen Hiram Edson, kuma hasken "lokuta bakwai" ya sāke fara ƙaruwa.

Saboda ƙin ganin alaƙar da ke tsakanin annabcin shekaru dubu biyu da dari uku da kuma annabcin shekaru dubu biyu da dari biyar da ashirin, Adventism ta kai ga fahimtar 22 ga Oktoba, 1844, ta hanya gajeriya kuma marar cikawa.

Da zarar S. S. Snow ya tsayar da tabbatacciyar ranar gicciye, sai aka tabbatar da ranar 22 ga Oktoba, 1844.

Saboda haka ka sani, ka kuma fahimta, cewa tun daga fitowar umurnin a maido a kuma gina Urushalima har zuwa ga Almasihu, Yarima, za a yi makonni bakwai da kuma makonni sittin da biyu: za a sāke gina titi, da katanga ma, ko a cikin kwanakin wahala. Kuma bayan makonni sittin da biyu, za a yanke Almasihu, amma ba domin kansa ba: mutanen yariman da zai zo kuwa za su hallaka birnin da Wuri Mai Tsarki; kuma ƙarshensa zai kasance da ambaliya, har zuwa ƙarshen yaƙi kuwa an ƙaddara kufai. Shi kuma zai tabbatar da alkawari da mutane da yawa har mako guda: kuma a tsakiyar makon zai sa hadaya da baiko su daina, kuma saboda yawaitar abubuwan ƙyama zai mai da shi kufai, har zuwa cikawa, kuma abin da aka ƙaddara za a zuba a kan mai kufai. Daniyel 9:25–27.

Mabiyar Miller sun gane sahihin ranar gicciyen Almasihu, sa'an nan kuma aka tantance ƙarshen wa'adin shekaru dubu biyu da dari uku. An kuma gane "yanke Almasihu" a "tsakiyar mako" inda Kristi ya tabbatar da "alkawari," saboda Yahudawa sun cika kofin lokacin gwajinsu har zuwa baki, kamar yadda "yaɗuwar Abubuwan Ƙyama" ta wakilta. Gicciyen ya zama alamar tarihi da ta kasance muhimmiya wajen gane saƙon Kukan Tsakar Dare.

Duk da hasken da yake a cikin ayoyin da suka haifar da irin wannan bayyanuwar mai karfi ta ikon Allah, Millerites ba su taɓa kai wa ga fahimtar waɗannan ayoyin ba kamar yadda sha'awar Daniyel ta fahimtar dangantakar da ke tsakanin wahayi biyun ta wakilta. An raba makon da Almasihu ya tabbatar da alkawarin a cikinsa zuwa lokuta biyu, waɗanda daga baya Sister White ta bayyana a matsayin wakiltar hidimar Almasihu ta kai tsaye ta shekara uku da rabi, sannan kuma hidimarsa kamar yadda almajirai suka wakilta. Sun ga cewa alamar tarihi ta gicciye ta zama matattara don tabbatar da ranar 22 ga Oktoba, 1844, amma ba su ga cewa ita ma tana wakiltar tsakiyar lokuta biyu iri ɗaya na shekara uku da rabi ba, sabili da haka tana wakiltar “sau bakwai,” waɗanda Allah ta bakin Musa ya kira “rigimar alkawarinsa.”

Sa'an nan ni ma zan yi tafiya da ku a sabanin haka, in kuma hukunta ku har sau bakwai saboda zunubanku. Kuma zan kawo takobi a kanku, wanda zai ɗauki fansar rigimar alkawarina; kuma sa'ad da kuka taru a cikin biranenku, zan aika annoba a tsakaninku; za a kuma ba da ku ga hannun maƙiyi. Lawiyawa 26:24, 25.

Sa'ad da Almasihu yake tabbatar da alkawari tare da mutane da yawa, alkawarin ne abin da yake da gardama a kansa da Yahudawa marasa biyayya. “Gardamar alkawarinsa” ta fara a shekara ta 723 K.K.H., sa'ad da Assuriyawa suka kwashe mulkin arewa zuwa bauta, sa'an nan kuma har tsawon kwanaki dubu ɗaya da ɗari biyu da sittin na annabci, arna suka tattake Isra'ila ta zahiri. Wannan tattakewar kuwa sai aka bi ta da wasu kwanaki dubu ɗaya da ɗari biyu da sittin na annabci, na bin tsarin papanci yana tattake Isra'ila ta ruhaniya.

Makon annabci wanda Kristi ya tabbatar da alkawari a cikinsa, cikin cikas wahayi na shekaru dubu biyu da ɗari uku, ya kuma wakilta wahayin na shekaru dubu biyu da ɗari biyar da ashirin. Mabiyan Miller sun gane isasshen ɓangare na annabcin shekaru dubu biyu da ɗari uku har suka yi shelar saƙon Kukan Tsakar Dare daidai, amma suka zaɓi su ƙi karɓar wani ɓangare na hasken da fassarar Jibrilu a sura ta tara aka nufa ta isar.

Jibrilu ya umarci Daniyel ya rarrabe daidai (wato, ya ware su a tunaninsa) wahayi biyu, waɗanda aka wakilta da “al'amari” da “wahayi,” kuma cikas wannan shawara ke nan da 'Yar'uwa White ta sanar da mu cewa wannan ne ainihin nauyin da ke kan Daniyel sa'ad da yake ƙoƙarin fahimtar dangantakar da ke tsakanin makonni saba'in (alama ce ta “sau bakwai”), da shekaru dubu biyu da ɗari uku.

Kin amincewa da “lokuta bakwai” da Adventism ta yi ya sa su kasance a wani matsayi da ba za su iya fahimtar cewa lokacin farko na shekaru ɗari huɗu da casa'in ba, wanda aka yanke daga cikin shekaru dubu biyu da ɗari uku, yana wakiltar tawayen alkawarin da Musa ya bayyana a matsayin “faɗar alkawarinsa” ba.

An kuma hana su gane cewa gicciyewar a tsakiyar mako ta yi fiye da kawai nuna ranar, gama ta bayyana ainihin tsakiyar jayayyar Almasihu da rashin biyayyar Isra'ila da jinin alkawari. Sun kasance makafi ga gaskiyar cewa jinin da aka zubar domin mutane da yawa a kan gicciye, wanda yake tabbatar da alkawarinsa, shi ma yana tabbatar da alkawarin da aka shimfiɗa a cikin Littafin Firistoci sura ta ashirin da biyar da ta ashirin da shida.

Tsohuwar Isra'ila ta dauki wa kanta alkawari inda suka bayyana wannan alkawari da shelarsu cewa, “duk abin da Ubangiji ya fada, za mu yi,” alhali ba su da wata masaniya kwata-kwata cewa alkawarin da Kristi yake mikawa yana bukatar a rubuta dokarsa a kan zuciya. Ma'anarsu ta Farisiyawa game da sharuɗɗan alkawarin ta hana su fahimta da kuma karɓar ainihin alkawarin.

Isra'ila ta zamani ta fassara jinin gicciye a tsakiyar makon ta hanyoyin magana da suke jawo wa Isra'ila ta zamani irin wannan makanta da ta kasance a kan Isra'ila ta da lokacin da suka ki Almasihu kuma suka yi shelar cewa ba su da wani sarki sai Kaisar.

Isra'ila ta zamani makaho ce ga gaskiyar cewa tarihin da Jibra'ilu ya fayyace wa Daniyel ba kawai ya kunshi tabbatar da alkawarin ba, amma har ma da warwatsewar da ake kawo wa bisa waɗanda suka ki wannan alkawari; gama ayoyin sun bayyana cewa Roma arna (yarima mai zuwa) za ta hallaka birnin da Wuri Mai Tsarki, kuma cewa har zuwa ƙarshen yaƙin nan (wanda ya tattake Wuri Mai Tsarki da rundunar) “halaka-halaka,” a jam'i, an ƙaddara su.

A cikin tarihin da Almasihu ya zubar da jininsa domin tabbatar da alkawari da mutane da yawa, an bayyana musamman iko biyu masu hallakarwa na Roma ta arna da kuma Roma ta papanci. Jinin da aka zubar a kan gicciye shi ne abin da Almasihu yake kawowa cikin Wuri Mai Tsarki na sama, kuma alama ce ta aikinsa kamar yadda hangen “mareh” na shekaru dubu biyu da dari uku ya wakilta. Wannan tarihi an saka shi tare da tarihin hangen “chazon” na shekaru dubu biyu da dari biyar da ashirin, kamar yadda waɗannan iko biyu masu hallakarwa suka wakilta, waɗanda za su tattake Wuri Mai Tsarki da rundunar.

Gaskiyoyin da aka wakilta a cikin mafarkin Miller a matsayin duwatsu masu daraja sun yi haske kamar rana, amma ba su cika ba. A kwanaki na ƙarshe, sa'ad da za a maimaita Kiran Tsakar Dare daidai-daida harafi da harafi, waɗannan duwatsu masu daraja ɗin za a jefa su cikin sabon akwati mafi girma ta hannun “Mutumin Burushin Ƙura”, sa'an nan kuma za su yi haske sau goma fiye da yadda suka yi tun da farko. Su ne suke zama gwajin sakon Kiran Tsakar Dare na ƙarshe. An fayyace waɗannan duwatsu masu daraja musamman ta wurin shaidu biyu da Habakkuk ya yi annabci a kansu, a matsayin alluna. Sa'ad da aka ɗora alluna biyu na jadawalan magabata na 1843 da 1850 a kan juna “layi bisa layi”, sai a bayyane a tantance duwatsun darajar Miller, kuma ta haka waɗannan duwatsu masu daraja suna wakiltar sakon Kiran Tsakar Dare na ƙarshe.

Mafi yawan gaskiyoyin da ke kan alluna biyu suna kwatanta annabce-annabce da suka cika kafin shekara ta 1844, kamar tantance namomin daji na Daniyel sura ta bakwai da ta takwas. An wakilci hoton Daniyel sura ta biyu. Muhawarar ko Roma ce ko Antiochus Epiphanes ne yake kafa wahayin tana nan. Baƙin cikin farko da kuma lokacin jinkirin Habakkuk da budurwai goma suna nan. Zuwa ta mala'ika na uku tana nan, haka kuma haikalin sama. “Na kullum” a matsayin alamar arna yana nan. Kuma ba shakka, annobai uku na Musulunci suna nan. Idan aka haɗa su wuri guda, allunan suna wakiltar wani hoto na “ƙaruwar ilimi” da ke faruwa sa'ad da Zakin ƙabilar Yahuza ya buɗe hatimin gaskiyar annabci.

Yayin da muke kammala nazarinmu game da wahayin Kogin Ulai a matsayin alamar ilimin annabci wanda aka buɗe a lokacin ƙarshe a shekara ta 1798, wanda ya ƙaru har ya zama jauhari da suka cika sabon akwatin kayan ado, mafi girma, na mafarkin William Miller, za mu sake duba

gaskiyoyin Milleriyawa waɗanda ba su cika ba a tarihinsu. An bar wasu a cikin yanayin rashin cikawa saboda lokacin tarihi da Milleriyawan suke rayuwa a cikinsa, kuma an bar wasu ba su cika ba ta wurin rashin biyayyar waɗanda suka fi ci gaba da tafiya tare da haske mai ci gaba na mala'ika na uku.

Za mu ci gaba da waɗannan abubuwa a talifi na gaba.

“Waɗanda Allah ya aiko da saƙo mutane ne kawai, amma mene ne halin saƙon da suke ɗauka? Za ku yi gigin juya baya daga gargadin, ko ku raina shi, domin kuwa Allah bai nemi shawararku ba game da abin da za a fi so? Allah yana kiran mutanen da za su yi magana, waɗanda za su ɗaga murya su yi kira, ba tare da sun yi sassauci ba. Allah ya tã da manzanninsa domin su yi aikinsa na wannan lokaci. Waɗansu sun juya baya daga saƙon adalcin Almasihu domin su soki mutanen da kuma ajizancinsu, domin ba sa furta saƙon gaskiya da dukan alheri da ƙwarewar magana da ake so ba. Suna da himma fiye da kima, suna da tsananin ƙwazo fiye da kima, suna magana da tabbaci fiye da kima, kuma saƙon da zai kawo waraka da rai da ta'aziyya ga rayuka masu yawa da suka gaji kuma aka danne, ana, gwargwado, kange shi; gama daidai gwargwadon yadda mutane masu tasiri suke rufe zukatansu kuma suke kafa nufinsu su yi gāba da abin da Allah ya faɗa, haka za su nemi su ɗauke hasken katifi daga waɗanda suke ta marmari da addu'a domin haske da kuma iko mai rayarwa. Almasihu ya rubuta dukan maganganun ƙaƙƙarfan magana, na girman kai, da na ba'a da aka furta a kan bayinsa, kamar an furta su ne a kansa kansa.”

“Ba za a fahimci saƙon mala'ika na uku ba; hasken da zai haskaka duniya da ɗaukakarsa za a kira shi haske na ƙarya daga waɗanda suka fi yin tafiya cikin ɗaukakarsa mai ƙaruwa. Aikin da da an yi shi, za a bar shi babu a yi ta wurin waɗanda suka fi gaskiya, saboda rashin bangaskiyarsu. Muna roƙon ku da kuke gāba da hasken gaskiya, ku kauce daga hanyar mutanen Allah. Ku bar hasken da aka aiko daga Sama ya haskaka a kansu cikin haskoki sarai kuma tabbatattu. Allah yana ɗora alhakin amfani da wannan haske a kanku waɗanda wannan haske ya zo gare ku. Waɗanda ba za su saurara ba za a ɗauke su da alhaki; gama an kawo gaskiya kusa da su, amma suka rena damammakinsu da gata da aka ba su. An aiko saƙonni masu ɗauke da shaidodin allahntaka ga mutanen Allah; ɗaukakar, girman, da adalcin Almasihu, cike da alheri da gaskiya, an gabatar da su; an bayyana cikas Allahntaka cikin Yesu Almasihu a tsakiyarmu cikin kyau da ƙaunataccen kamanni, domin ya ja hankalin dukan waɗanda zukatansu ba su rufe da son zuciya ba. Mun sani cewa Allah ya yi aiki a tsakiyarmu. Mun ga rayuka sun juya daga zunubi zuwa adalci. Mun ga bangaskiya ta sāke rayuwa a cikin zukan masu tuba. Shin za mu zama kamar kutare waɗanda aka tsarkake suka wuce hanyarsu, ɗaya kaɗai ne ya komo ya ba Allah ɗaukaka? Maimakon haka, bari mu yi ta ba da labarin alherinsa, mu yabi Allah da zuciya, da alƙalami, da murya.” Review and Herald, Mayu 27, 1890.